

свободни птици въ България... „Навредъ по течението на р. Искъръ стърчели високитѣ кули на бейоветѣ и оградитѣ на маданитѣ. Самоковъ... бѣ тогава цвѣтущъ въ търговско отношение градъ“ — пише единъ съврѣменикъ¹⁾.

Наравно съ това, се разраства копринената индустрия, сѣдларството, производството на зърнени храни, винодѣлие и пр. въ цѣла България.²⁾ Отново дребната култура и търговията процвѣтватъ прѣзъ 18. и началото на 19. ст. Засилването на търговията обаче, видѣ се, имá и друго послѣдствие: едритѣ ступанства, спахилжитѣ, основани върху натуралното ступанство, неизбѣжно се прѣобръщаха въ парични ступанства. „Това развитие поведе къмъ замѣстването на спахилжитѣ съ чифликчийството, съ едрото землевладѣние и парично ступанство, т. е. земледѣлие за произвеждане земледѣлчески стоки, за търговия“.³⁾ Стоки произвеждаше едрото и дребно земледѣлие, стоки произвеждаше и занаятчийството. Срѣщу единъ облакъ отъ адски видѣния, които носѣше ориенталската феодална реакция, стои една вихрушка отъ разрушителни и съзидателни сили на новата економическа култура! Този економически под'емъ извика една борба, посрѣдъ сърезованието на класитѣ, която доведе до нови идеи, до нови искания. Тази борба доведе до ново размѣстване на класитѣ въ България, нейното поли-

¹⁾ Мсб. XV, 268 — 269.

²⁾ М. Безолтъ твърди, че въ винодѣлието българитѣ изобщо били „немарливи и мързеливи“, ала Дришъ (XVIII. ст.) е на по-друго мнѣние: „wann aber diese Stadt mit Mauern versehen wäre, cönnte man wegen der mit Getragd besäeten und mit Wein reben besetzten weiten Feldern veilleicht von ihr sagen, dass Ceres und Bacchus ihre Wohnungen in deren Ringmauern aufgeschlagen hätten“ (Мсб. IV. 404, заб.).

³⁾ Д. Благоевъ, loc. cit. 15.